

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060304

DOM
2015-05-12
Stockholm

Mål nr
M 7794-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-07-25 i mål M 1624-10, se bilaga A

KLAGANDE

L-G O

Ombud: G B

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen Blekinge län
371 86 Karlskrona
2. Miljöförbundet Blekinge Väst
294 80 Sölvesborg
3. Sölvesborgs kommun
294 80 Sölvesborg

SAKEN

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken för att bibehålla grundvattenbrunn samt uttag av grundvatten på fastigheten X för bevattning av jordbruksmark inom Gammalstorpområdet på Listerlandet i Sölvesborgs kommun, Blekinge län

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom lämnar Mark- och miljööverdomstolen L-G O tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken *dels* att inom fastigheten X bibehålla grundvattenbrunn nr 404B *dels* att för bevattning av jordbruksmark tillhörande brukningsenheten för fastigheten X m.fl. årligen under tiden 1 april – 30 september ur brunnen ta ut grundvatten intill

Dok.Id 1205624

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

619 m³ per dygn, dock högst 36 300 m³ per år och under en löpande femårsperiod sammanlagt högst 163 300 m³.

För tillståndet ska gälla följande.

- Dygnsuttaget av vatten ur brunn nr 404B ska begränsas till högst 85 % av det tillståndsgivna dygnsuttaget ur denna brunn om kloridhalten i vattnet i brunnen överstiger 100 mg/l och till 70 % av det tillståndsgivna dygnsuttaget om kloridhalten i vattnet i brunnen överstiger 200 mg/l. För det fall kloridhalten i vattnet i brunnen någon gång under bevattningsprocessen överstiger 300 mg/l får ytterligare uttag inte ske.
- Tillståndets giltighet ska begränsas till en tid om tjugofem år räknat från det att domen vinner laga kraft.
- Tiden för oförutsedd skada ska bestämmas till tio år räknat från det att domen vinner laga kraft.
- Vid omprövning av tillståndet ska sökanden, jämlikt 31 kap. 22 § andra stycket 3 miljöbalken, inte vara skyldig att utan ersättning avstå från mer än en femtedel av den vattenmängd som tillståndet kommer att omfatta.

2. Mark- och miljööverdomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen i målet.

3. Mark- och miljööverdomstolen återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fastställande av i övrigt för tillståndet erforderliga villkor.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

L-G O har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska godkänna miljökonsekvensbeskrivningen samt bifalla yrkandena om lagligförklaring och tillstånd till uttag av grundvatten. Om tillstånd inte skulle meddelas yrkas nedsättning av prövningsavgiften till grundavgiften 5 000 kronor.

Länsstyrelsen i Blekinge län (länsstyrelsen) har tillstyrkt överklagan under förutsättning att följande villkor meddelas.

Tillståndets giltighet ska begränsas till en tid om tjugofem år räknat från det att domen vinner laga kraft, tiden för oförutsedd skada ska bestämmas till tio år räknat från det att domen vinner laga kraft och vid omprövning av tillståndet ska sökanden inte vara skyldig att utan ersättning avstå från mer än en femtedel av den vattenmängd som tillståndet kommer att omfatta.

Vidare bör dygnsuttaget av vatten ur brunnen 404B begränsas till högst 85 % av det tillståndsgivna dygnsuttaget ur denna brunn om kloridhalten i vattnet överstiger 100 mg/l och till 70 % av det tillståndsgivna dygnsuttaget om kloridhalten i vattnet överstiger 200 mg/l samt att om kloridhalten i vattnet någon gång under bevattningsprocessen överstiger 300 mg/l, får ytterligare uttag inte ske.

För det fall Mark- och miljööverdomstolen skulle finna att ovanstående yrkanden inte kan bifallas har länsstyrelsen yrkat att mark- och miljödomstolens dom ska stå fast.

L-G O har motsatt sig länsstyrelsens förslag till ändrade villkor.

Miljöförbundet Blekinge Väst har avstått från att yttra sig i målet.

Sölvesborgs kommun har anfört att länsstyrelsens förslag om reglerat uttag beroende på kloridhalten skulle kunna införas med en provperiod av två år för att se om nivån på klorid i vattnet minskar.

V M har inte inkommit med yttrande i målet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

L-G O har anfört i huvudsak följande.

Grundvattenbildning

I den södra delen av Listerlandet förekommer flera större urbergshöjder. Genom den förhållandevis sprickfria berggrunden är grundvattentillgångarna små och grundvattenbildningen liten inom dessa områden, där det nästan inte heller görs några grundvattenuttag. En stor del av den nederbörd som faller på höjderna kommer därigenom att strömma ut mot de omkringliggande slätterna. Inom dessa finns emellertid endast obetydliga ytvattenförekomster. En mycket stor grundvattenbildning måste därför äga rum i kontaktzonen mellan urbergshöjderna och kritberggrunden. Förutom en direkt infiltration till kritberggrunden genom jordlagren på Sölvesborgshalvön sker en betydande tillrinning från Ryssberget.

Det kommunala uttaget på Sölvesborgshalvön har sedan 1970-talet varierat mellan 1,0 och 1,2 miljoner m³/år. Av denna mängd har 200 000-300 000 m³/år, enstaka år upp mot 400 000 m³/år, regelbundet uttagits från vattentäktområdet Snapphaneeken (204). Detta har kunnat ske utan saltvatteninträngning eller andra problem. Sedan 1987 har även bevattningsuttag gjorts i nuvarande omfattning från brunn 404B, ca 900 m ONO om vattentäktområdet 204. Att dessa uttag kunnat ske under så lång tid betyder att en tillförsel av vatten från Ryssberget måste ske med åtminstone de 100 mm under normalår och 80 mm under torrår som antagits i den senast inlämnade vattenbalansberäkningen i målet.

Sölvesborgs Energi och Vatten AB, som är ansvariga för vattenförsörjningen i Sölvesborgs kommun, avser att lämna in en ansökan om ett uttag från brunn 205 (Pilen) om högst 250 000 m³/år. Dessutom avser bolaget även att begära en översyn av totaluttaget för bolagets övriga vattentäkter på Sölvesborgshalvön. Av samrådshandlingen framgår att bolaget vill begränsa det sammanlagda årsuttaget för de

fyra kommunala vattentäkterna på Sölvesborgshalvön till 1,2 miljoner m³/år. Detta innebär att årsuttaget från de övriga tre vattentäkterna, varav Snapphaneeken (204) är en, maximalt skulle uppgå till 950 000 m³/år. Under perioden 2004-2013 har medeluttaget uppgått till 218 000 m³/år. När minskningen av det tillståndsgivna uttaget från Snapphaneeken (204) är genomförd, kommer det totala grundvattenuttaget från tillrinningsområdet till brunn 404B att reduceras från dagslägets 158 000 m³/år till ca 128 000 m³/år.

Saltvatteninträngning

Kloridhalten i brunnen har i stort sett varit konstant sedan 2011 och inte högre än på många andra platser på Listerlandet, där det sker bevattning med grundvatten och där uttagen blivit tillståndsgivna. Sökandens brunn 404B är belägen ca 900 m norr om Sölvesborgsviken medan Snapphaneeken (204) ligger ca 400 m från samma vik. Uttaget från brunn 404B har maximalt uppgått till 36 300 m³/år under de senaste åren. Under samma tid har 200 000 – 300 000 m³/år pumpats från Snapphaneeken. Någon ökning av salthalten (kloridhalten) har inte märkts vid Snapphaneeken sedan den togs i bruk, utan kloridhalten har hela tiden varierat omkring 30 mg/l. Från brunn 404B finns två vattenanalyser, från 2001 (200 mg/l Cl, mätosäkerhet ± 15%) och från 2014 (230 mg/l Cl, mätosäkerhet ± 10%).

Anledningen till att ett stort grundvattenuttag nära kusten inte ökar kloridhalten och att det finns en förhöjd kloridhalt i en brunn avsevärt mycket längre från kusten och med ett betydligt mindre uttag, är den geologiska utvecklingen efter den senaste istiden. De lägre liggande delarna av Listerlandet låg under havsytan under några tusen år, när det s.k. Litorinahavet täckte delar av området. På Listerlandet steg Litorinahavet upp till 7,5-9 m över den nuvarande havsytan. Därigenom kom salt vatten att tränga ner i kritberggrunden. Detta vatten kunde sedan pressas ut i havet och ersättas med infiltrerat nederbördsvatten, när landhöjningen hade lyft Listerlandet över havsytan. Inom den större delen av området har detta skett, men lokalt har detta s.k. relikta saltvatten blivit instängt i de undre delarna av kritberggrunden. Detta har bl.a. skett i Vesanområdet nordost om Sölvesborg, där det finns ett mycket stort grundvattenmagasin med relikta saltvatten.

Förklaringen till förhöjd kloridhalt i brunn 404B men inte i vattentäkten vid Snapphaneeken är följande. Brunn 404B ligger lågt i terrängen, ca 2 m över havsytan nära Vesankanalens sydligaste del. Nordväst om brunnen finns Ryssberget och öster därom en mindre urbergshöjd. Det grundvatten med förhöjd kloridhalt som förekommer i kritberggrunden har därigenom blivit instängt mellan dessa täta höjdområden och inte pressats ut i havet. Det är således utan tvekan ett relik saltvatten. Snapphaneeken ligger något högre, ca 5 m över havsytan och Litorinahavet har därför även nått hit. Det saltvatten, som då trängde in i kritberggrunden, har däremot inte hindrats av någon barriär utan har ersatts av infiltrerat nederbördsvatten.

Länsstyrelsen menar att Ryssbergets läge i nordväst och den mindre urbergshöjden öster om brunn 404B inte medför att relik saltvatten blivit instängt och orsakat den förhöjda kloridhalten i brunnen. Det är emellertid i en dalgång mellan två höjder med en grundvattenströmning mot dalens mitt, som relik saltvatten kan stanna kvar i berggrundens djupare delar, vilket är känt från flera områden på Listerlanden. Enligt länsstyrelsens bedömning skulle den naturliga grundvattenströmningen från brunn 404B ske i sydlig riktning mot Sölvesborgsviken. Detta skulle enligt länsstyrelsen indikeras av de uppmätta grundvattennivåerna i samband med provpumpningen. Mätningarna innan provpumpningen visade emellertid att grundvattennivån 300 m söder om brunn 404B låg ca 0,1 m högre än denna. Någon grundvattenströmning mot söder från området omkring brunn 404B är därför inte möjlig och därigenom inte heller något utflöde av relik grundvatten med förhöjd kloridhalt mot Sölvesborgsviken.

Vesankanalen rinner upp ca 400 m sydsydost om brunn 404B vid en låg moränhöjd som möjligen överlagrar en mindre urbergsrygg. Denna skulle i så fall kunna vara den barriär som hindrar grundvattenströmningen mot söder. Det finns således en ytvattendelare liksom en grundvattendelare söder om brunn 404B på ett avstånd av ca 400 m från Sölvesborgsviken. Vesankanalen fortsätter i nordlig till nordostlig riktning, passerar ca 150 m öster om brunn 404B och rinner ut i Östersjön ca 9 km nordost om Sölvesborg.

Att Vesankanalen rinner upp ca 499 m sydsydost om brunn 404B är lätt att bevisa genom att se på strömningsriktningen. När det gäller grundvattenströmningen är man däremot hänvisad till de mätningar av grundvattennivån som kan göras i brunnar. De samtidiga mätningar, som gjordes i brunnarna 404B och 2130, ägde rum i mars 2002. Vid detta tillfälle hade inga stora grundvattenuttag gjorts i området sedan september 2001, när bevattningssäsongen avslutades. Mätningarna speglar således ostörda förhållanden. Eftersom grundvatten liksom ytvatten rinner från en högre nivå mot en lägre, måste grundvattenströmningen ske norrut från en grundvattendelare söder om brunn 404B.

Kloridhalten har varit i stort sett oförändrad i brunn 404B trots det långvariga uttaget. Nästan alla bevattningsbrunnar som var i drift 2001 analyserades då på klorid. De flesta av dessa med förhöjda kloridhalter analyserades på nytt vid ett eller flera tillfällen. I de fåtal fall, där kloridhalten ökat med tiden, har uttaget ökat och därigenom har salthaltigt vatten sugits in från ett större område med saltvatten. Områdena med ökande kloridhalt har legat långt från Östersjön vilket klart visar att det varit relik saltvatten och inte någon saltvatteninträngning från havet som varit orsak till salthalten.

Brunn 404B har provpumpats kontinuerligt med 8,6 l/s under en vecka i mars 2002. Provpumpningen visade att grundvattennivån sjönk ca 3 m i uttagsbrunnen och 0,38 m i en borrhå observationsbrunn 300 m från uttagsbrunnen mellan denna och havet. Vid kusten 900 m från 404B kan avsänkningen beräknas uppgå till mindre än 0,1 m. Att denna obetydliga påverkan skulle kunna orsaka en saltvatteninträngning från Östersjön 900 m inåt land får anses orimligt. Däremot skulle det kommunala uttaget från brunn 204 teoretiskt kunna orsaka en saltvatteninträngning. Vad som talar mot detta är dock det långvariga uttaget från denna brunn under mer än 40 år, som inte orsakat någon saltvatteninträngning. Om detta skulle ha skett hade det märkts i brunn 204, som ligger på ett avstånd av 450 m från Sölvesborgsviken och inte i brunn 404B på ett avstånd av 800 m från viken.

Med ledning av provpumpningen har influensområdet omkring brunn 404B beräknats. Det s.k. praktiska influensområdet (påverkan > 0,3 m) för borrhå brunnar har

beräknats till maximalt 500 m från brunn 404B, medan ingen påverkan kan beräknas uppkomma på större avstånd än 750 m från denna. Eftersom brunn 404B är belägen ca 800 m från Sölvesborgsviken, innebär detta att det inte sker någon avsänkning i berggrundsakvifären vid strandkanten. Därigenom kan inte heller någon inströmning av salt vatten från havet äga rum.

De övriga grundvattenuttagen omkring brunn 404 utgörs av ett mindre antal brunnar för hushåll, djur och trädgårdsbevattning. Den kommunala vattentäkten Snapphaneeken (204) torde inte påverka brunn 404B mer än marginellt på grund av avståndet dem emellan (ca 900 m). Eftersom kommunalt vatten är framdraget till de flesta av fastigheterna, kan inte några ökade dricksvattenuttag förväntas. Eventuella förändringar av nederbörd och stigande havsnivåer långt fram i tiden är inte något som ska påverka ett sannolikt tidsbegränsat tillstånd till grundvattenuttag.

All geologisk information visar entydigt att det grundvatten med förhöjd salthalt som finns på Listerlandet har bildats när havsvatten täckte de lågt liggande delarna av området. Vattnet är således utan tvekan ett relik saltvatten och har inte uppkommit på grund av grundvattenuttag för bevattning eller andra ändamål. Bevattning från brunn 404B har pågått under mer än 35 år. Kloridhalten är inte högre än att vattnet kan användas för detta ändamål utom för känsliga grödor som tomat och gurka.

Mark- och miljödomstolens resonemang om överutnyttjande av grundvattentillgången skulle – om det vore riktigt – ha lett till en kontinuerlig avsänkning, vilket inte är fallet.

Länsstyrelsen har till stöd för sin inställning anfört i huvudsak följande.

Grundvattenbildning

Länsstyrelsen gör bedömningen att det sker en tillförsel av vatten från Ryssberget till kritberggrunden och att den av klaganden beräknade volymen är rimlig och kan ingå i vattenbalansen för den aktuella brunnens tillrinningsområde. Kommunen avser att begränsa det totala dricksvattenuttaget på Sölvesborgshalvön till 1,2 miljoner m³/år.

Nuvarande tillstånd medger uttag upp till totalt 1 857 120 m³/år, varav 401 500 m³/år från Snapphaneeken (brunn 204). Klaganden framför att det maximala uttaget för brunn 204 till följd av begränsningen kommer att uppgå till ca 300 000 m³/år. Denna uttagsmängd är osäker. I samrådsunderlaget inför tillståndsansökan för dricksvattentäkten Pilen (brunn 205), där nämnda begränsning planeras, finns inte angivet hur det totala uttaget inom Sölvesborgshalvön ska fördelas mellan de fyra dricksvattentäkter som används. Fördelningen i grundvattenuttag mellan de fyra dricksvattentäktena på Sölvesborgshalvön är inte fastställd och därmed kvarstår den tillståndsgivna uttagsvolymen på maximalt 401 500 m³/år från Snapphaneeken (brunn 204).

Saltvatteninträngning

Riktvärdet för god status med avseende på kloridhalt är 100 mg/l. Den aktuella brunnen har en uppmätt kloridhalt på 230 mg/l, vilket klart överstiger nämnda riktvärde.

Ryssbergets läge i nordväst och den mindre urbergshöjden öster om brunn 404B medför inte att relik saltvatten blivit instängt och orsakar den förhöjda kloridhalten i brunnen. Mellan brunn 404B och Sölvesborgsviken, söder om brunnen, finns ingen redovisad indikation på någon barriär som hindrar att det salta vattnet kan ersättas av nederbördsvattnet. Någon sådan barriär indikeras inte heller norr om brunn 404B. Vatten från Ryssberget och den mindre urbergshöjden kan enligt länsstyrelsens bedömning istället bidra till att det salta gamla havsvattnet pressas ut ur kritberggrunden. Grundvattennivåer i kontrollbrunnarna vid provpumpningen samt de två nämnda urbergshöjderna indikerar att den naturliga grundvattenströmningen från brunn 404B är i riktning mot Sölvesborgsviken.

Det råder stor osäkerhet om det är relik saltvatten som orsakar den höga kloridhalten i brunn 404B. Vidare råder stor osäkerhet om det finns en barriär som hindrar grundvattenströmning mot söder och i så fall vilken utsträckning den har. En skillnad i grundvattennivå på knappt en decimeter vid en enstaka mätning ger endast en tillfällig bild av nivåskillnaden i området samt enbart förhållandet mellan den aktuella uttagsbrunnen och observationsbrunnen. Det är sannolikt att grundvattendelarens läge

och sträckning varierar över tid i området samt att grundvattnets nivå väster och öster om observationsbrunnen inte behöver vara densamma som i observationsbrunnen. Bedömningen att grundvattenströmningen från brunn 404B är i riktning mot Sölvesborgsviken vidhålls.

De tre analysresultaten från brunn 404B visar att grundvattnet i närområdet har en hög kloridhalt. Det visar inte att den uppmätta kloridhalten beror av brunnens läge i utkanten av Vesanområdet, som framförts av klaganden. Om det är relict saltvatten som orsakar den höga kloridhalten i aktuell brunn, så föreligger det ändå en risk för saltvatteninträning i området. Det är olämpligt att riskera stigande halter av klorid i området och därför ska uttagsmängden begränsas när förhöjda kloridhalter förekommer i uttagsbrunnen.

Det praktiska influensområdet för Snapphaneeken (brunn 204) sträcker sig ut över Sölvesborgsviken. Detta influensområde överlappar det praktiska influensområdet för den aktuella brunnen, vilket innebär att avsänkningen i detta område påverkas av båda uttagen. Det råder också en viss osäkerhet i beräkningen av det praktiska influensområdet.

Det föreligger risk för saltvatteninträning på grund av den totala påverkan på grundvattenförhållandena i området vid samtliga grundvattenuttag, särskilt i ett landområde med flack sluttningsgradient med eventuellt stigande havsnivåer. I ett långsiktigt perspektiv skulle de planerade uttagen kunna leda till problem med stigande kloridhalter i området.

Sölvesborgs Energi och Vatten AB har i yttrande anfört i huvudsak följande. En ansökan om ett uttag från brunn 205 (Pilen) om högst 880 m³/dygn tillsammans med ett maxuttag på 12 l/s samt högst 250 000 m³ per år kommer att lämnas in, vilket bör beaktas. I prövningen avses även totaluttaget för bolagets samtliga vattentäkter på Sölvesborgshalvön inbegripas. Det samlade uttaget inom Sölvesborgshalvön bör sänkas, på grund av att den nu tillståndsgivna uttagsmängden överstiger vattentillgången på årsbasis.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har med stöd av 23 kap. 6 § miljöbalken avgjort målet utan att hålla huvudförhandling.

Mark- och miljödomstolen har funnit att ansökan inte kan bifallas eftersom domstolen ansett att den aktuella grundvattenakvifären är överutnyttjad samt att ytterligare uttag riskerar att förvärra de redan höga kloridhalterna. Det är således främst dessa frågor som Mark- och miljööverdomstolen har att ta ställning till vid prövningen av om hinder föreligger för att tillåta den sökta vattenverksamheten.

Rådighet och miljökonsekvensbeskrivning

Sökanden äger fastigheten X inom vilken den aktuella brunnen 404B är belägen. Ansökan avser dels godkännande i efterhand av brunnsanläggningen, dels tillstånd att ur brunnen ta ut grundvatten för bevattning av jordbruksmark.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att sökanden har den rådighet över vattnet som krävs. Mark- och miljööverdomstolen anser vidare att den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen tillsammans med gjorda kompletteringar uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och följaktligen kan godkännas.

Grundvattentillgång

Nästa fråga som domstolen har att ta ställning till är om tillgången på grundvatten i området är sådan att det finns utrymme för uttag av grundvatten i den omfattning som yrkas. Sökanden har i sin vattenbalansberäkning räknat med tillförsel av vatten från det näraliggande Ryssberget. Länsstyrelsen har i yttrande angett att man bedömer att det sker en sådan tillförsel till kritberggrunden och att den av sökanden beräknade volymen är rimlig och kan ingå i vattenbalansen för den aktuella brunns tillrinningsområde. Mark- och miljööverdomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning och finner med stöd av övrig utredning i målet att sökandens redovisade vattenbalansberäkning kan godtas. Den maximala grundvattenbildningen under normala år beräknas vid denna bedömning bli omkring 202 000 m³ per år. Det totala uttaget av grundvatten, inklusive yrkat uttag, uppgår då till 158 000 m³ per år vilket

utgör cirka 78 % av beräknad grundvattenbildning. Det kan därmed konstateras att det finns utrymme för uttag av grundvatten i den omfattning som yrkats.

Det kan även noteras att i det totala uttaget av grundvatten om 158 000 m³ per år ingår den del av kommunens tillståndsgivna uttagsvolym vilken beräknas tas från tillrinningsområdet för brunn nr 404B, och att detta uttag för närvarande är föremål för prövning varvid kommunen uppgett att man avser att sänka det samlade uttaget inom Sölvesborgshalvön.

Saltvatteninträngning

Vad avser risken för saltvatteninträngning kan följande noteras. Den aktuella brunnen anlades 1987. Sökanden har uppgett att kloridhalten i brunnen i stort sett varit konstant sedan 2011. Av redovisningen över den provpumpning som utförts framgår att avsänkningen av grundvattennivån maximalt bedöms uppgå till ca 0,3 m på ett avstånd av 500 m från brunnen och på ett avstånd av 750 m påverkas inte grundvattennivån. Sölvesborgsvikens fria vattenyta är belägen ca 800 m från brunn 404B och vattenrika strandområden ca 600 m från nämnda brunn. Vidare framgår av handlingarna att den kommunala vattentäkten Snapphaneeken, belägen ca 300 m från havet, har en betydligt lägre kloridhalt än brunn 404B, samt att det inte heller för denna brunn noterats någon ökning av kloridhalten. Mot denna bakgrund bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det är troligt att de höga kloridhalterna i brunn 404B beror på förekomsten av relik saltvatten. Domstolen anser dock att det finns anledning att kontrollera kloridhalten och begränsa uttaget ur brunnen vid alltför höga kloridhalter.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att de av länsstyrelsen föreslagna villkoren i fråga om uttagsbegränsningar är lämpliga. Dygnsuttaget av vatten ur brunn nr 404B ska således begränsas till högst 85 % av det tillståndsgivna dygnsuttaget ur denna brunn om kloridhalten i vattnet i brunnen överstiger 100 mg/l och till 70 % av det tillståndsgivna dygnsuttaget om kloridhalten i vattnet i brunnen överstiger 200 mg/l. Vidare ska gälla att ytterligare uttag inte får ske för det fall kloridhalten i vattnet i brunnen någon gång under bevattningsprocessen överstiger 300 mg/l.

Sammanfattningsvis bedöms att tillstånd kan ges för den sökta verksamheten, förutsatt att tillståndet förenas med vissa villkor. Verksamheten är således förenlig med de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. samma balk. Vattenverksamhetens fördelar från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna från den.

Tidsbegränsning av tillståndet

Vad gäller frågan om tidsbegränsning av tillstånd till uttag av grundvatten har Mark- och miljööverdomstolen i rättsfallet MÖD 2013:39 närmare redogjort för skälen för att tidsbegränsa ett sådant tillstånd. Mark- och miljööverdomstolen finner att omständigheterna även i förevarande fall motiverar att tillståndets giltighet begränsas till en tid om tjugofem år räknat från det att denna dom vinner laga kraft. Vidare ska i enlighet med länsstyrelsens förslag tiden för oförutsedd skada bestämmas till tio år räknat från det att denna dom vinner laga kraft. Slutligen ska vid omprövning av tillståndet sökanden inte vara skyldig att utan ersättning avstå från mer än en femtedel av den årliga grundvattenmängd som tillståndet kommer att omfatta.

Ytterligare villkor m.m.

Av mark- och miljödomstolens dom framgår att avsikten är att en bevattningssamfällighet ska bildas för de infiltrationsområden där aktuellt område ingår (Gammalstorpsområdet) så snart mark- och miljödomstolen meddelat domar över ansökta grundvattenuttag. För flertalet brunnar inom infiltrationsområdena på Listerlandet har sådana tillstånd meddelats genom deldomar från mark- och miljödomstolen.

Att fler odlare som tar ut grundvatten för bevattning ingår i en bevattningssamfällighet ger förutsättningar för att den begränsade mängden vatten som finns tillgänglig för bevattning fördelas effektivt mellan odlarna utifrån bl.a. olika grödors behov och varierande nederbörd. Det leder alltså till ett effektivare resursutnyttjande och kan därför vara att föredra framför att var och en beviljas enskilda tillstånd utan krav på en samfällighet. Även för uttaget av vatten ur brunnen 404B bör frågan om bildande av samfällighet övervägas. Det finns alltså en rad villkorsfrågor som lämpligen prövas av mark- och miljödomstolen.

Utöver ovan angivna förutsättningar för tillståndet finner Mark- och miljööverdomstolen därför det lämpligt att målet återförvisas till mark- och miljödomstolen för fastställande av i övrigt för tillståndet erforderliga villkor.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 9 juni 2015

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Anna Tiberg, tekniska rådet Bengt Jonsson, hovrättsrådet Gösta Ihrfelt, referent, samt hovrättsrådet Åsa Marklund Andersson.

Föredragande har varit Vilma Herlin.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-07-25
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1624-10

SÖKANDE
L-G O

Ombud: G B

SAKEN

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken för att bibehålla grundvattenbrunn samt uttag av grundvatten på fastigheten X, för bevattning av jordbruksmark inom Gammalstorpområdet på Listerlandet, Sölvesborgs kommun, Blekinge län.

Avrinningsområde: 86/87 N: 6 213 301 E: 475 616 Brunn Nr 404 B

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen godkänner inte miljökonsekvensbeskrivningen i målet och avslår ansökan om lagligförklaring av grundvattenbrunn samt tillstånd till uttag av grundvatten ur brunnen.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen ändrar inte den tidigare beslutade avgiften för målets prövning.

Mark- och miljödomstolen erinrar om sökandens skyldighet enligt 25 kap. 8 § miljöbalken att därutöver betala vissa angivna kostnader för målets behandling vid mark- och miljödomstolen.

Dok.Id 294239

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:30

Rättegångskostnader

Sökanden ska till Länsstyrelsen i Blekinge län betala ersättning för rättegångskostnader med ettusenfyrahundrasjuttioåtta (1 478) kronor jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för laga kraft vunnit dom till dess betalning sker.

Ogillade yrkanden

Mark- och miljödomstolen avslår i övrigt de yrkanden som inte behandlas särskilt.

BAKGRUND

Listerlandet i Blekinge är ett cirka 10 000 ha stort område, beläget öster om Sölvesborg, varav cirka 6 500 ha är jordbruksmark. Norr om Ryssberget finns ett cirka 100 ha stort område, Bjärarydsområdet, inom vilket det också förekommer jordbruksmark. Under lång tid har ett stort antal jordbrukare bevattnat sina arealer. Den bevattnade arealen uppgår numera till cirka 3 700 hektar. I stort sett samtliga jordbrukare har sammanslutit sig i Sölvesborgsortens vattenförening och avser att bilda en bevattningssamfällighet så snart mark- och miljödomstolen meddelat domar över ansökta grundvattenuttag. Sammanlagt cirka 100 ansökningar kommer att inges till mark- och miljödomstolen och det totala antalet brunnar som ska utnyttjas för vattenuttag uppgår till ca 170 st. och är belägna inom åtta infiltrationsområden nämligen Gammalstorps-, Norje-, Ysane-, Lörby-, Mjällby-, Mörby-, Hosaby- och Bjärarydsområdena.

Efter föreläggande från domstolen har kompletterande utredningar gjorts beträffande spridning av markföroreningar, avsänkning i brunnar och kloridhalter i grundvattnet.

Varje ansökan åtföljs av en egen teknisk beskrivning jämte redovisning av areal som avses bevattnas, grödfördelning, vattenbehov samt intäcks- och kostnads kalkyl, medan den övergripande geologiska och hydrologiska beskrivningen jämte MKB:n samt förteckning över samtliga sökanden och sakägare inom de åtta infiltrationsområdena har aktbilagerats i mål nr M 619-08. Utredning jämte MKB avseende delområdet Gammalstorp har aktbilagerats mål nr M 1602-10. Slutligen har MKB-utredning gjorts särskilt för X.

Fastigheten X är belägen omedelbart öster om Sölvesborgs tätort inom den västra delen av Listerlandet.

ANSÖKAN**Yrkanden**

Sökanden yrkar att mark- och miljödomstolen med tillämpning av miljöbalkens materiella och formella bestämmelser ska:

- a) Lagligförklara brunnen Nr 404 B inom fastigheten X med en momentan kapacitet om 8,6 l/s.
- b) Lämna sökanden tillstånd att årligen under tiden 1 april – 30 september ur brunnen ta ut grundvatten intill en mängd om 619 m³/d, dock högst 36 300 m³ per år och under en löpande femårsperiod sammanlagt högst 163 300 m³.
- c) Lämna sökanden tillstånd att, om kapaciteten i nuvarande brunn reduceras så att den ej kan användas, ersätta denna med likartad brunn inom ett avstånd om maximalt 30 meter.

Sökanden har under förhandlingen dessutom yrkat att:

d) Mark- och miljödomstolen ska godkänna miljökonsekvensbeskrivningen.

Brunnens placering på fastigheten Sölvesborg X och omfattningen av det praktiska influensområdet framgår av utklipp ur karta enligt nedan:

Praktiskt influensområde omkring brunn 404B

Höjdsystem

I ansökan förekommande nivåangivelser hänför sig till rikets höjdsystem RH 70.

Befintliga anläggningar**Brunn Nr 404 B**

Brunnen är en 50 m djup borra som anlades år 1987 och har en yttre diameter om 219 mm. Rödrivningen skedde till ett djup om 22 m. Den momentana kapaciteten uppgår till 8,6 l/s.

För spridning av vattnet används två bevattningsmaskiner med en maximal kapacitet om sammanlagt cirka 700 m³/dygn. Bevattning sker under 18-20 timmar av dygnet, varvid uppehåll således görs under den varmaste tiden på dagen.

Rådighet

Brunnen är belägen på fastigheten X som ägs av sökanden.

Vattenbehov

Brukningensheten består av fastigheterna Y, X och Z samt A, B, C, D och E, som samtliga ägs av sökanden. Jordmånen på fastigheterna utgörs till stor del av sand och mo som underlagras av morän. Markerna är mycket känsliga för torka och det föreligger därför ett stort behov av bevattning under tiden 1 april - 30 september. Bevattning är också nödvändig för att uppnå en jämn och godtagbar avkastning. Den areal som avses bevattnas uppgår till 60 ha. Vattenbehovet under ett torrår uppgår till 36 300 m³, i medeltal 198 m³/dygn, och under ett normalår till 27 200 m³ (75 % av behovet under torrår), i medeltal 149 m³/dygn. Det maximala dygnsbehovet uppgår till 619 m³/dygn.

Under en löpande femårsperiod bedöms vattenbehovet maximalt uppgå till motsvarande tre torrår och två normalår, således totalt 163 300 m³ eller 32 660 m³ i medeltal för år.

Som underlag för ovan redovisat vattenbehov har sökanden självant gjort en hushållning på så sätt att man endast redovisat ungefär drygt halva det verkliga vattenbehovet för en optimal vattentillgång för möjlig växtodling på jordbruksmarkerna. Denna hushållning är ett led i den fördelningsprincip att vattnet på Listerlandet också ska räcka till andra intressen och inte bara in-tecknas för jordbruksändamål. Sökanden avser att i vart fall delvis kunna ta till vara ytvatten för vissa grödor för att täcka den sålunda uppkomna vattenbristen.

Tillgängligt grundvatten

Av sökandens slutliga redovisade vattenbalansberäkning framgår följande:

Tillförsel vatten Ryssberget	Normalår 70 000 m ³	Torrår 56 000 m ³
Grundvattenbildning	100-120 mm	80 mm
Tillrinningsområde kritberggrunden	1,1 km ²	1,1 km ²
Grundvattentillgång	110 000 – 132 000 m ³	88 000 m ³
Total grundvatten tillgång.	180 000 – 202 000 m ³	1444 000 m ³
Kommunens tillstånd 204	401 500 m ³	401 500 m ³
Varav 30 % beräknas tas från Tillrinningsområdet för 404B	120 000 m ³	120 000 m ³
Hushåll	2 000 m ³	2 000 m ³
Av sökanden begärt uttag	36 000 m ³	36 000 m ³
Totalt uttag	158 000 m ³	158 000 m ³

Vattenkvalitet

Vattenprov har tagits i brunn Nr 404 B för fysikalisk-kemisk analys. Vattenanalysen visar att vattnet är hårt med en relativt låg järnhalt. Nitrathalten är låg, medan däremot kloridhalten är förhållandevis hög (200 mg/l). Förhöjda kloridhalter är relativt vanliga inom lågt belägna områden på västra Listerlandet, där salt vatten finns kvar i berggrunden sedan perioder då havet nått in över området. Den förhöjda kloridhalten i brunn Nr 404 B beror därför sannolikt på ett gammalt, relik saltvatten och inte på någon saltvatteninträngning från havet i modern tid. Inom Sölvesborgs tätort har dock det långvariga, stora kommunala grundvattenuttaget orsakat en sådan saltvatteninträngning. Kloridhalten i grundvattnet från brunn Nr 404 B är dock inte högre än att vattnet är användbart för bevattningsändamål.

ProvpumpningBrunn Nr 404 B

Brunnen propumpades under tiden 21-28 mars 2002. Uttaget uppgick under hela propumpningsperioden till 8,6 l/s.

Under propumpningen observerades grundvattennivån i, förutom uttagsbrunnen, sex borrhållsbrunnar och tre grävda brunnar. Av dessa användes en för jordbruksbevattning. Mindre grundvattenuttag för lokala behov har förekommit i några av observationsbrunnarna. Vid slutet av propumpningen uppkom stationärt tillstånd, då uttaget ut brunnen balanserades av tillrinningen. Med undantag för de mycket närbelägna brun-

narna påverkades de omkringliggande brunnarna i liten omfattning med avsänkningar av som mest 0,3 -0,4 m. Brunn 2129 är sannolikt borrhärad i urberg. Mätningarna påverkades där av de uttag som gjordes ur brunnen, medan någon påverkan orsakad av provpumpningen inte kunde konstateras. De grävda brunnarna påverkades inte av provpumpningen. Däremot uppgick avsänkningen till mer än 2 m i den närbelägna, grävda och borrhärad brunnen 2132.

Resultatet av långtidsprovpumpningen visar att påverkan på borrhärad brunns beror på avståndet till uttagsbrunnen, brunns djup samt riktningen från uttagsbrunnen. Den observerade grävda brunnen påverkades inte.

Avsänkningen för brunns nedförda i kritberggrunden kan vid ett uttag om 8,6 l/s maximalt bedömas uppgå till

cirka 1,0 m på ett avstånd om 200 m från uttagsbrunnen,
cirka 0,3 m på ett avstånd om 500 m från uttagsbrunnen,
cirka 0 m på ett avstånd om 750 m från uttagsbrunnen.

Inverkan på brunns

Den aktuella bevattningsbrunnen är omgiven av nio borrhärad och fyra grävda brunns inom det praktiska influensområdet. Endast borrhärad brunns torde påverkas av bevattningsuttaget. Avsänkningen i de närmast belägna borrhärad brunns torde uppgå till som mest 0,2-0,4 meter.

Risk för saltvatteninträning

Sökanden uppger i ansökan att de anser att stora och långvariga grundvattenuttag i närheten av kusten kan orsaka saltvatteninträning från havet om grundvattennivån avsänks under havsytan. Provpumpningen av brunn Nr 404 B visade att grundvattennivån avsänktes till -2,5 meter under havsytan i uttagsbrunnen. Vid slutet av en intensiv bevattningssäsong kommer sannolikt grundvattennivån i området att ha sjunkit och då stå något under havsytan. Under denna korta period hinner dock knappast någon saltvatteninträning inträffa. Den kommunala vattentäkten 204 (Snapphaneeken) är belägen cirka 300 m från Sölvesborgsviken och där har ett betydligt större grundvattenuttag än från brunn Nr 404 B inte orsakat någon saltvatteninträning under de 40 år som den använts. Brunn Nr 404 B ligger 600 m från Sölvesborgsviken och även om den utförda vattenanalysen visar att grundvattnets kloridhalt är förhöjd, beror detta sannolikt på förekomsten av gammalt, relik saltvatten i området.

Sakägare

Enär vattenföreningens medlemmar kommer att bevattna samtidigt och på grund av den interferens som drabbar utomståendes omkringliggande brunns samt att det kan vara svårutrett vilket uttag som orsakar eventuell skada, har sakägarna redovisats gemensamt för sökandena. Avsikten är att föreningens medlemmar ska svara solidariskt gentemot alla eventuellt skadelidande. Sakägarnas namn, adress och fastighetsbeteckning framgår av den särskilda utredningen för Gammalstorpområdet.

Samråd

Tidigt samråd hölls med Sölvesborgs kommun och Länsstyrelsen i Blekinge län den 21 oktober 2003.

Länsstyrelsen beslöt den 18 december 2003 att planerade verksamheter sammantaget kunde antas medföra betydande miljöpåverkan.

För genomförande av samråd med alla som kan antas bli berörda anordnades möte i Hällevik den 4 september 2007. Annons om mötet var införd i tidningarna Kristianstadsbladet och Sydöstran samt Blekinge läns Tidning.

Någon representant för myndighet, kommun, allmänhet eller organisation infann sig inte och inte heller någon sakägare.

Vidare har följande kontaktas genom brev:

- Kammarkollegiet
- Naturvårdsverket
- Fiskeriverket
- Statens Räddningsverk
- Länsstyrelsen i Blekinge län
- Vägverket
- Sölvesborgs kommun
- Miljöförbundet Blekinge Väst
- Vesans invallningsföretag

Statens Räddningsverk meddelade att man avstod från att yttra sig. Länsstyrelsen och Fiskeriverket meddelade att man inte hade några synpunkter i ärendet. Sölvesborgs kommun och Miljöförbundet Blekinge Väst framförde synpunkter som redovisas i MKB:n. Övriga tillskrivna har inte avhört. Sökandenas inställning till framförda synpunkter framgår av MKB:n.

TillåtlighetMiljökonsekvensbeskrivning

Som ovan angivits har en miljökonsekvensutredning gjorts för samtliga sökanden på Listerlandet, ingiven i mål nr M 619-08. Vidare har utredning gjorts för delområdet Gammalstorp den 10 april 2010. Slutligen har utredning gjorts särskilt för X.

Som framgår av utredningarna blir det inte någon skadlig inverkan på omkringliggande brunnar. Ej heller bedöms någon påverkan uppkomma på vegetation, djurliv eller naturmiljö.

Planförhållanden

De samlade grundvattenuttagen bedöms inte strida mot intentionerna i kommunens översiktsplan eller mot den nya översiktsplanen som är under utarbetande. Detaljplan saknas för området.

Tillåtlighetsprövning*2, 3, 4 och 7 kap. miljöbalken*

Sökanden har redogjort för hur man uppfyller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken och har gjort en bedömning att ansökt vattenföretag inte inkräktar på de intressen som ska skyddas enligt 3, 4 och 7 kap. miljöbalken

11 kap miljöbalken, Ekonomi

Sökanden har angett att anläggningskostnaderna uppgår till 492 225 kronor. Sedvanlig avskrivningsmetod ger en årskostnad om 75 363 kronor. Den årliga driftskostnaden har beräknats till 77 100 kronor, varför den totala årskostnaden beräknas uppgå till 152 463 kronor.

Merintäkten under ett normalår har beräknats till 310 500 kronor, varför nettointäkten uppgår till 158 037 kronor. Vid ansökt bevattning av angivna 60 ha blir merintäkten 2 634 kronor/ha.

Slutsats

Ansökt företag synes inte strida mot någon plan eller bestämmelse i miljöbalken och torde därför vara tillåtligt.

Kontrollbestämmelser

Gemensamt kontrollprogram för samtliga mål inom område 1 GAMMALSTORP, kommer att upprättas i samråd med länsstyrelsen och ges in till länsstyrelsen senast tre månader efter det att denna dom vunnit laga kraft. Sökandens förslag till kontrollbestämmelser är följande:

- 1) Sökanden ska bibehålla den summerande vattenmätare som finns installerad vid uttagsbrunnen. Uttagen vattenmängd journalförs vid bevattningsperiodens början och slut samt en gång i månaden under bevattningsperioden.
- 2) Kontrollmätning av grundvattennivån i uttagsbrunnen ska ske vid bevattningsperiodens början och slut samt en gång i månaden under bevattningsperioden.
- 3) Under tiden för anmälan av oförutsedd skada ska grundvattennivån i den grävda brunnen 2041 (F) och den borrhade brunnen 2144 (G) mätas och journalföras vid bevattningsperiodens början och slut samt en gång i månaden under bevattningsperioden. Journalerna över utförda mätningar ska hållas tillgängliga hos sökanden.

Arbetstid

Något förordnande om arbetstid behövs inte eftersom brunnen redan är utförd, men sökanden kan godta att en arbetstid fastställs.

Begränsning i ersättningsrätten

Med hänsyn till den betydelse bevattning har i ett modernt, rationellt och effektivt jordbruk yrkar sökanden att den vattenmängd som inte ersätts vid omprövning fastställs till högst en tjugondel (1/20) av den tillståndsgivna till företaget.

Oförutsedd skada

Ansökt uttag har skett under lång tid, varför tiden för anmälan av oförutsedd skada kan bestämmas till fem (5) år.

MOTSTÅENDE INTRESSEN

Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Naturvårdsverket har avstått från att yttra sig.

Sveriges Stärkelseproducenter, förening upa har angett att den inte har något att erinra mot ansökan.

Fiskeriverket har angett att det inte har något att erinra mot ansökan.

Miljöförbundet Blekinge Väst anför att, för att säkerställa att miljö kvalitetsnormen för grundvattnets kemiska status uppfylls, bör kontrollprogrammet innefatta kontinuerlig provtagning av bekämpningsmedel och nitrat. I de områden där risk för saltvatteninträngning föreligger bör kontrollprogrammet även innefatta mätning av kloridhalten. Inom Lörbyområdet finns ett antal av länsstyrelsen identifierade potentiellt förorenade områden, vilket bör beaktas i tillståndprocessen så att inte eventuella föroreningar riskerar att spridas till följd av en potentiellt förändrad grundvattenströmning. För att säkerställa att den damm som finns inom området och som hyser rödlistad strandpadda inte påverkas negativt av föreslaget vattenuttag, bör ett kontrollprogram för nivåmätning av det ytliga grundvattenmagasinet i anknytning till dammen tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten. Varje enskild bevattningsböras status avseende skydd mot förorening av ytligt grundvatten och ytvatten måste säkerställas, så att eventuella föroreningar inte kan komma att nå grundvattenmagasinet via aktuella bevattningsbrunnar. Eftersom ett av målen med Vattendirektivet är att alla grundvatten ska ha god kvantitativ status, bör man i första hand använda andra resurser än grundvatten för bevattning där det ur hälsosynpunkt är möjligt.

Sölvesborgs kommun anför att det är av vikt att mark- och miljödomstolen beaktar att grundvattentillgången inte överutnyttjas eller används för ändamål där ytvatten kan användas samt att, där grundvattenuttag behöver ske, området skyddas mot föroreningar.

Inom delområde Bjäreryd har kommunen för närvarande inga planer på att etablera grundvattenuttag. Planerat uttag enligt ansökan ryms väl inom upprättad vattenbalansräkning.

Inom den norra delen av delområde Gammalstorp har kommunen två vattentäkter, vars uttag är föremål för prövning i mark- och miljödomstolen, mål nr M 1916-08.

Ansökan anger ett årligt uttag om $70\,000 + 100\,000\text{ m}^3/\text{år}$. Jordbrukets planerade uttag enligt ansökan ryms inom upprättad vattenbalansberäkning där hänsyn tagits till kommunens ansökan. I delområdets södra del har kommunen vattentäkten 204 (Snapphaneeken) med en gällande dom på $700\,800\text{ m}^3/\text{år}$. Kommunen har till mark- och miljödomstolen lämnat ett förslag till revidering, mål nr M 1906-08. Jordbrukets planerade uttag enligt ansökan ligger på gränsen av vad uttagsområdet tål under torrår, inräknat en förmodad förändring av kommunens uttag i täkt 204.

Inom delområde Lörby har kommunen en vattentäkt i öster, täkt 215 Djupekås, med en gällande dom för ett årligt uttag om $120\,450\text{ m}^3/\text{år}$. Kommunen har ansökt hos mark- och miljödomstolen om en reduktion av uttaget till $45\,000\text{ m}^3/\text{år}$, mål nr M 1911-08. Vidare planerade kommunen en ny täkt i områdets södra del. Täktens påverkan på delområde Lörby bedömdes till cirka $120\,000\text{ m}^3/\text{år}$. Kommunen har omprövat sitt beslut och kommer att återkalla sina ansökningar och fortsätta använda gällande dom för täkt 215. I av jordbruket redovisad vattenbalansberäkning anges uttaget i Djupekås till $45\,000\text{ m}^3/\text{år}$ samt i täkt vid Mjällby till $120\,000\text{ m}^3/\text{år}$. Beräkningen bör revideras med hänsyn till ovanstående, dvs. kommunens totala uttag inom området blir $120\,450\text{ m}^3/\text{år}$ i stället för redovisade $165\,000\text{ m}^3/\text{år}$.

En av kommunens huvuduppgifter är att försörja kommuninvånarna med dricksvatten som uppfyller kvalitetskraven enligt Livsmedelsverkets föreskrifter. Tillgången på sött vatten är begränsad i kommunen. Det är av största vikt att en juridisk reglering av grundvattenresursernas nyttjande, genom s.k. vattendom, beaktar de olika vattenintressenternas vattenbehov med utgångspunkt från ändamålet med användningen och de kvalitetsmässiga kraven på vattnet. För den allmänna vattenförsörjningen krävs ett vatten som har låga halter av näringsämnen och låga kloridhalter. Vattenkvaliteten för bevattning behöver inte vara lika god som för dricksvattenändamål. Enligt uppgifter från Livsmedelsverket och Jordbruksverket finns det i dagsläget inte några regler avseende vattenkvalitet för bevattningsändamål. Enligt en skrift framtagen inom ramen för programmet Greppa Näringen "Bevattning och växtnäringsnyttjande" 2006, på beställning av Jordbruksverket, bör kraven på bevattningsvatten till grönsaker som ska ätas råa vara lika höga som för dricksvatten. Sallad, blomkål, broccoli och jordgubbar anges som sådana grönsaker. För övriga grödor preciseras inga krav. I samma skrift anges att det optimala ur miljösynpunkt är att samla upp dräneringsvatten i en bevattningsdamm under vintern och sedan vattna ut detta vatten under växtsäsongen. Man pekar på att dräneringsvatten ofta innehåller höga halter av växtnäringsämnen. Även ur kostnadssynpunkt är detta fördelaktigt eftersom tillsatsen av växtnäringsämnen därmed blir mindre. Ytvatten har dessutom under bevattningssäsongen en högre temperatur än grundvatten vilket är en fördel ur bevattningssynpunkt.

I dagsläget pumpas en stor mängd ytvatten ut i havet, där det direkt förlorar sitt värde som sötvatten. Detta måste betraktas som ett slöseri med både vattenresurser och energi. Från närbelägna områden pumpas uppskattningsvis bort ca 3-5 miljoner $\text{m}^3/\text{år}$. För bevattning erfordras enligt uppgift normalt ca $120\text{ mm}/\text{år}$, under torrår ca 180 mm . Det bortpumpade vattnet skulle således teoretiskt kunna utnyttjas för att bevattna en areal på minst 2 000 ha. Detta förutsätter magasinering för att omhänderta överskottsvattnet under våren för att kunna nyttja detta vid senare behov.

I syfte att förbättra vattenhushållningen genom möjligheterna att bevattna jordbruksmark utan grundvattenuttag samt för att minska läckaget av närsalter ut i havet har kommunen erhållit statsbidrag genom "Lokalt investeringsprogram" (LIP), projektet Rädde Hanöbukten. Projektet innebär att yt- och dräneringsvatten inte avleds direkt till havet utan magasineras i ett antal dammar för att användas för bevattning. Ett flertal av dammarna är placerade inom Listerlandet. Dessa dammar bedöms ett normalår kunna reducera grundvattenuttaget med 350 000 m³/år (SGU, 2005). Inom Gammalstorpområdet finns tre stycken LIP-dammar och inom Lörbyområdet finns en.

Eftersom kvalitetskraven på bevattningsvatten inte är de samma som för dricksvatten bör alternativa vattenresurser kunna utnyttjas för bevattning. LIP-projektet med miljödammar visar att möjligheter finns att tillvarata ytvatten. Härvid erhålls även miljövinster då vatten med höga halter av näringsämnen inte tillförs havet samtidigt som högvärdigt grundvatten sparas. Detta ligger helt i linje med de nationella och regionala miljömålen avseende ingen övergödning – som gäller både grundvatten och hav – respektive grundvatten av god kvalitet. Ytterligare dammar behöver utföras för att täcka bevattningsbehovet. Val av lämplig gröda förutsätts härvid.

Grundvattenresursen har ett stort värde och ska skyddas mot förorening eftersom den utgör en viktig del i kommunal dricksvattenförsörjning. Höga krav måste ställas på försiktighet vid brunnborrning, installation av utrustning, tätning och handhavande av miljöfarliga ämnen så att inte grundvattenresursen förorenas. Bästa möjliga teknik ska tillämpas eftersom bevattningsprojektet är en del i en kommersiell industriell verksamhet.

Eftersom bevattningsuttagen leder till stora avsänkningar av grundvattennivån är det av vikt att kontroll sker av salthalter som kan indikera på inträngning av havsvatten. Ett kontrollprogram med lämpligt placerade observationspunkter med provtagning av relevanta parametrar och frekvens måste tas fram i samråd med Sölvesborgs kommun/SEVAB.

En av de mest väsentliga frågor som vattendirektivet lyfter fram är att långsiktigt säkerställa dricksvattenförsörjningen. Eftersom grundvattenresursen inom Listerlandet och Sölvesborgshalvön utgör bas för kommunal dricksvattenförsörjning, är det ett område som bör skyddas enligt vattendirektivet och vattenförvaltningsförordningen. Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt har genomfört en kartläggning och analys av vattenförekomster. Dessutom har de gjort en översikt över väsentliga frågor för kvaliteten i vattenmiljön för vattendistriktet. I åtgärdsprogrammet anges att övergång till ekologisk odling är en möjlig åtgärd, eftersom kemiska bekämpningsmedel inte används inom sådan odling. Där miljögifter hittats eller fallit ut som risk för att inte uppnå God kemisk status till 2015 behöver vattenskyddsområde inrättas med bestämmelser utformade så att risken upphör.

Länsstyrelsen i Blekinge län har ingen erinran mot sökandens yrkande att få tillstånd till bibehållande av brunnen jämte tillbehör, eller för tillstånd till ersättningsbrunn.

Länsstyrelsen yrkar att det av sökanden begärda tillståndet för grundvattenuttag blir tidsbegränsat till 10 år. När tillståndet löper ut, ett nytt tillstånd söks eller om en om-

prövning av tillståndet ska sökanden, genom uppgifter huvudsakligen insamlade i kontrollprogrammet under den tillståndsgivna tiden, redogöra för hur grundvattennivåer och grundvattenkvalitet har påverkats och vilken effekt denna påverkan eventuellt har haft på naturmiljön. Sökanden ska även inom den tillståndsgivna tiden särskilt utreda alternativ till bevattning med grundvatten.

Kontrollprogrammet bör godkännas av länsstyrelsen och förslag på kontrollprogram ha kommit in till länsstyrelsen senast två månader efter att domen vunnit laga kraft. Föreslagna åtgärder i MKB:n och i det föreslagna kontrollprogrammet samt SGU:s övergripande beskrivning av Listerlandet är en god bas vid framtagande av det slutliga förslaget till kontrollprogram, men det kan finnas anledning att precisera åtgärder i kontrollprogrammet för vissa enskilda brunnar, t.ex. med avseende på vattenkvalitet eller eventuell påverkan på den övre grundvattenakvifären.

Grundvattenuttagen inom Lörby-, Gammalstorp- och Bjärarydområdena är knutna till akvifären i kritberggrunden. Med ersättningsbrunn avser länsstyrelsen en brunn som tar vatten ur samma akvifär och som inte ändrar flödesmönstret i akvifären jämfört med den ursprungliga brunnen.

Länsstyrelsen har den 10 juni 2008 i mål M 619-08 (jordbruksbevattning) och M 1259-08 (dricksvatten för Sölvesborgs kommun) lämnat synpunkter på vilka krav som bör ställas på underlaget i de nämnda målen samt i de kommande ansökningarna om tillstånd till grundvattenuttag. Mark- och miljödomstolen har den 11 juli 2008 förelagt sökanden om kompletteringar av ansökans tekniska beskrivning och miljökonsekvensbeskrivning i mål M 619-08 som också enligt föreläggandet tar sikte på övriga ansökningar som kommer att göras till mark- och miljödomstolen beträffande grundvattenuttag på Listerlandet. Länsstyrelsen har vid huvudförhandlingen avseende mål M 942-09 inom Ysaneområdet angett att MKB:n för hela Listerlandet kan godkännas. Länsstyrelsen har i yttrande avseende Mjällbyområdet den 5 maj 2010 samt vid påföljande huvudförhandling bl.a. påtalat vikten av att utreda möjliga alternativ till grundvattenuttag, risken för saltvatteninträngning, påverkan på spridningsförhållandena för föroreningar (bl.a. trikloretylen från Titan X) samt ett väl utformat kontrollprogram.

Inom de nu aktuella områdena, för vilka 24 ansökningar (totalt 40 brunnar) ska behandlas, har kommunen enligt vattenbalansberäkningen (SGU:s rapport, dnr 08-325/2001) tillstånd för grundvattenuttag för dricksvatten i tre brunnar (nr 215 inom Lörbyområdet och nr 204 och 245 inom Gammalstorpområdet). Kommunen har också ansökt om en ny kommunal vattentäkt vid gränsen mellan Lörby- och Mjällbyområdet samt en inom Gammalstorpområdet. Inom områdena tas även grundvatten ut för husbehov. I MKB:n anges att vattentillgången för Lörby- och Bjärarydområdena samt för det norra delområdet inom Gammalstorpområdet är tillräcklig både under normalår och torrår. För det södra delområdet inom Gammalstorpområdet anges att vattentillgången är tillräcklig under ett normalår, men bedöms inte vara tillräcklig under ett torrår.

Det är nödvändigt att bedöma det totala grundvattenuttaget för hela Listerlandet samt för respektive delområde, i det här fallet Lörby-, Gammalstorp- och Bjärarydområdena. Därför bör bevattningsintresset från jordbrukskollektivet vägas mot övriga

grundvattenuttag, särskilt det kommunala dricksvattenuttaget. Möjligheten till alternativa lösningar till de befintliga grundvattenuttagen bör belysas ytterligare, särskilt inom områden där en konkurrens- eller bristsituation råder, vilket är fallet i Lörby- och Gammalstorpområdenas södra delar. Det finns goda möjligheter att lagra mer dränerings- och ytvatten för bevattning av grödor med lägre krav på vattenkvalitet, t.ex. potatis, sockerbetor och spannmål (enligt yttrande från SLU, 2008-08-29). Över 70 % (ca 1,6 miljoner m³/år) av bevattningen avser potatis, sockerbetor och spannmål enligt uppgifter från SGU:s vattenbehovsberäkning för Listerlandet. Detta innebär att det finns en stor potentiell möjlighet att minska grundvattenuttaget på Listerlandet, teoretiskt med upp till 1,6 miljoner m³/år.

Det finns en risk med att medge vattenuttag som är så stort att det praktiska influensområdet sträcker sig ut över havsvatten, vilket är fallet vid ansökt uttagsmängd för brunn Nr 183 A. På grund av viss osäkerhet i bedömningen av det praktiska influensområdet samt den totala påverkan av samtliga vattenuttag gäller detta även brunnar där vattenuttaget leder till praktiska influensområden som sträcker sig nära havet, t.ex. brunnarna Nr 287 A och 404 B. Vid strandlinjen ligger grundvattenytan normalt i havsnivå. Det praktiska influensområdet som redovisas motsvarar beräknad avsänkning av maximalt 0,3 m. Avsänkning under havsnivå vid öppen akvifär med anslutning till havet leder till inducering av salt havsvatten i akvifären. I långsiktigt perspektiv skulle detta kunna leda till problem med förhöjda salthalter, särskilt vid stigande havsnivåer och ett landområde med flack sluttningsgradient.

Sökanden har i MKB:n angett att den övre grundvattenakvifären i de ytligare jordlagren inte bedöms påverkas av grundvattenuttaget i berggrunden och att därmed vegetation, djurliv och naturmiljön inte påverkas. Länsstyrelsen delar sökandens bedömning där det går att utläsa i SGU:s rapport och i sakägarförteckningen att minst 20 % av de grävda brunnarna har inventerats och observerats i samband med propumpningarna inom de aktuella områdena.

Sydöstra delen av Ryssberget, vilket ligger inom Gammalstorpområdet, omfattas av EU:s habitatdirektiv, Natura 2000. Detta gäller även Pukaviksbukten utanför Lörbyområdets kust och Sölvesborgsviken på gränsen till Gammalstorpområdet. Sydöstra delen av Ryssberget och Sölvesborgsviken är även naturreservat. Även åtgärder som utförs utanför de skyddade Natura 2000-områdena kan, om de medför en betydande påverkan på området, kräva tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Det har inte redovisats hur de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen har beaktats.

Miljökvalitetsnormerna för grundvattenförekomsten Listerlandet är god kvantitativ och kemisk grundvattenstatus 2015. God kvantitativ status föreligger i en grundvattenförekomst bland annat när det råder balans mellan uttag och grundvattenbildning och det inte till följd av mänsklig påverkan uppstår sådana långsiktiga förändringar i flödesriktningen som orsakar inträngning av salt grundvatten eller förorening. Inom de aktuella områdena har två av uttagsbrunnarna (Nr 404 B och 421 A) en uppmätt kloridhalt som är lika med eller över riktvärdet för god status (100 mg/l). I MKB:n anges att dessa höga kloridhalter beror på relik saltvatten. Dessutom har ytterligare fyra uttagsbrunnar (Nr 102 D, 287 B, 470 L och 540 A) en uppmätt kloridhalt som är i när-

heten av utgångspunkten för att vända trend (50 mg/l). Det är av stor vikt att kontroll av inträngande saltvatten finns med i kontrollprogrammet. Det finns behov av kontrollpunkt för kloridmätningar relativt nära strandlinjen, i den norra delen av Lörbyområdet vid Lörbykladd samt i södra delen av Gammalstorpområdet vid Sölvesborgsviken. Konduktivitets/kloridmätningar bör anpassas till årstiden och grundvattennivåerna. Under sommaren med allmänt låga nivåer och hög vattenförbrukning kan konduktiviteten/kloridhalterna mätas 1-2 gång per vecka. Under övriga delar av året med generellt högre nivåer och mindre vattenförbrukning kan en mätning per månad vara tillräcklig.

Inom Lörby-, Gammalstorp- och Bjärarydområdena förekommer ett antal potentiellt förorenade områden som kan utgöra en risk för påverkan på naturmiljön och på vattenkvaliteten. Bland annat finns det en nedlagd bilskrot i Gammalstorpområdet. I den södra delen av samma område, söder och sydost om brunn Nr 404 B, ligger Sölve industriområde med ett antal olika verksamheter, bl.a. ytbehandling av metaller, bekämpningsmedelstillverkare, mellanlagrings- och sorteringsstation för avfall och bilvårdsanläggningar. Norr om brunn Nr 404 B ligger även två handelsträdgårdar. Om en verksamhetsutövare har vidtagit en åtgärd, t.ex. grundvattenuttag, som påverkar spridningsförhållandena för en förorening kan det inte uteslutas att denne får stå som ansvarig för de eventuella skador som uppkommer genom föroreningen (10 kap. 2 och 4 §§ miljöbalken). Analys av vattenkvaliteten i brunnar där det finns risk för påverkan från förorenade områden bör ingå i kontrollprogrammet.

Enskilda intressen

V M, ägare till fastigheten H, uppger att han har en 33 m djup borrarad brunn med god tillgång till gott vatten. Om brunnen blir påverkad så att den ger lägre kvantitet och/eller sämre kvalitet på vattnet kräver han full ersättning för en ny borrarad brunn.

E W anför att hon vill bli kompenserad om hennes fastighet I på något sätt blir berörd av grundvattenuttagen.

Sökandens bemötande

Miljöförbundet Blekinge Väst

De kontrollprogram som redan gäller är tillräckliga.

Varje enskild bevattningsbrunn är kontrollerad och åtgärdad i de fall det erfordras. Mätning av kloridhalt ingår redan i kontrollprogrammet.

Sölvesborgs kommun

Kommunens yttrande är närmast allmänpolitisk argumentation och föranleder ingen kommentar.

Länsstyrelsen i Blekinge län

Yrkandena om ytterligare provtagningar och om tidsbegränsning av tillstånden bestrids. Samma ordning bör gälla beträffande kontrollprogram som i tidigare avgjorda mål.

Kommunens ansökan om ny täkt i gränsen mellan Lörby- och Mjällbyområdena är inte längre aktuell och i vart fall sett över en femårsperiod torde vattentillgången vara tillräcklig.

Vad gäller risken för strandpaddan i det nedlagda grustaget konstaterades vid syn med mark- och miljödomstolen att det fanns en damm mellan vattentäkten och grustaget. I dammen gjordes nivåmätningar under provpumpningen och påverkan kunde inte konstateras. Vattenståndet i grustaget, och därmed paddornas miljö, kommer därför inte heller att påverkas.

I övrigt har länsstyrelsen upprepat synpunkter som framförts i tidigare mål och som bemötts av sökandena i dessa.

Övriga erinringar

Sakägarnas farhågor avser främst att de i framtiden ska bli utan vatten. Om så sker får det handläggas i den för oförutsedd skada stadgade ordningen.

DOMSKÄL

Rådighet

L-G O äger fastigheten X där den sökta verksamheten ska utföras och bedrivas. Sökanden har till följd av detta sådan rådighet som krävs för att mark- och miljödomstolen ska pröva ansökan.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen anser, med skäl som närmare utvecklas i följande avsnitt, att den av sökanden upprättade miljökonsekvensbeskrivningen i målet inte uppfyller kraven på en sådan beskrivning enligt 6 kap. miljöbalken. Den ska därför inte godkännas.

Tillåtlighet till vattenverksamhet

De anläggningar, som sökanden begär tillstånd till, är utförda före miljöbalkens tillkomst och kan därför tillståndsprövas enligt vattenlagen. Sökanden har dock begärt att tillståndsprövningen och ett i efterhand godkännande av vattenanläggningarna ska ske enligt miljöbalkens materiella tillåtlighetsregler.

Eftersom Listerlandet omges av salt vatten på tre sidor, är tillförseln av sötvatten i stort begränsad till den nederbörd som årligen faller över området. Detta gör det särskilt viktigt att ha kontroll på de samlade grundvattenuttagen och begränsa dessa så att man förhindrar inläckage av saltvatten till grundvattenakvifären.

Sökanden har beräknat grundvattenbildningen om 80 – 120 mm per år vid olika nederbördsförhållanden som ett genomsnitt. Mark- och miljödomstolen anser att man bör räkna med en viss försiktighet för att bedöma den disponibla mängden grundvatten som kan komma att tillföras den nedre grundvattenakvifären och som kan bli tillgäng-

lig för ett grundvattenuttag. Av försiktighetskäl bör inte allt vid varje tillfälle infiltrerat grundvatten ledas bort, utan en del bör även i fortsättningen tillföras havet för att bibehålla en utåtgående grundvattengradient och förhindra inläckage av salt havsvatten till grundvattenakvifären.

Mark- och miljödomstolen anser att det i princip inte finns någon anledning att ifrågasätta sökandens behov av den yrkade mängden grundvatten för att förse sökandens brukningsenhet med vatten för bevattning av jordbruksmark.

Sökanden har ursprungligen redovisat en vattenbalansberäkning där han har ansett att det grundvattenbildande området utgör 1,1 km² av kritberggrunden enligt vad som redovisats i bilaga 2 till ansökan. Då redovisade sökanden en beräknad grundvattenbildning till kritberggrunden ett normalår till totalt **110 000 – 130 000 m³**.

De uttag som enligt sökanden berör denna grundvattenbildning är det kommunala tillståndet för brunn 204 som uppgår till 401 500 m³ per år och som till 30 % anses komma från detta tillrinningsområde för brunn 404 B.

Det samlade grundvattenuttagen blir:	
30 % av 401 500 m ³	120 000 m ³
Hushåll	2 000 m ³
Summa intecknade uttag	122 000 m³

Nu begärda uttag:	36 000 m ³
-------------------	-----------------------

Summa uttag ink. nu begärt	158 000 m³
----------------------------	------------------------------

I kompletterande inlägga som ingetts till domstolen den 6 december 2013 anger sökanden att det även tillförs vatten till brunnen 404 B, utöver tidigare redovisad grundvattenbildning, en mängd om 70 000 m³ per år från en angränsande urbergshöjd om 0,7 km² och menar att det därmed är tillräckligt med grundvattenbildning för att tillstånd ska kunna meddelas för det sökta uttaget.

Sökanden anger som grund för denna grundvattenbildning från urbergshöjden Ryssberget, att fastigheten X är belägen i den västligaste delen av Listerlandet och gränsar i nordväst mot Ryssberget. Därigenom tillförs kritberggrunden i området stora vattenmängder från urbergshöjden. Ytan av avrinningsområdet på Ryssberget är beräknad till 0,7 km². Sökanden menar att en försiktig bedömning är att anta en vattentillförsel från höjden till kritberggrunden om 100 mm under normalår och 80 mm under torrår. Enligt sökanden tillförs kritberggrunden 70 000 m³ under normalår och 56 000 m³ under torrår.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Det kan konstateras att det utökade infiltrationsområde om 0,7 km² som sökanden nu redovisar består av en urbergshöjd där det i princip inte sker någon grundvattenbildning över huvud taget. Den utredning vad gäller grundvattenbildning som sökanden

redovisat i sin ursprungliga ansökan tar sikte på att det är ett område om 1,1 km² med kritberggrund som kan medräknas som område där grundvattenbildning sker.

Det område, som kan bilda grundvatten till brunn 404B, har inte visats ha en annan utbredning än det område om 1,1 km² som sökanden redovisat i utredningen till den ursprungliga ansökan. När det däremot gäller bedömningen av vilken mängd vatten, som bildar grundvatten som blir tillgängligt för brunn 404B inom detta område, så varierar det över området beroende bl.a. på tjockleken av jordlagren och nederbörden. Den mängd ytvatten som bildar grundvatten till kritberggrunden har för hela Listerlandet i ansökan angetts till 80 – 120 mm per år räknat som ett genomsnitt där effekterna av en ökad grundvattenbildning i nära anslutning till uppstickande urbergshöjder är medräknade. Det saknas utredning i detta mål som kan ge underlag för en annan bedömning av grundvattenbildningen än vad som har legat som grund för övriga ansökningar om grundvattenuttag inom Listerlandet. Det är heller inte visat att avrinningen från urbergshöjden om 0,7 km² tillförs just den berggrund som brunn 404B tar sitt vatten. Det är vidare oklart i vilken utsträckning som grundvattenuttaget från kommunens brunn 204 influerar på vattenbalansen för brunn 404B.

Den mängd vatten som kan bilda grundvatten till kritberggrunden och som ska ligga som underlag för domstolens tillåtlighetsbedömning torde med de utredningar som föreligger målet inte överstiga 120 mm för ett normalår.

Med denna bedömning så kan den maximala grundvattenbildningen beräknas bli omkring 132 000 m³ per år.

Den vattenmängd av den beräknade grundvattenbildningen som varje år kan ges tillstånd till att ta ut ur grundvattenakvifären bör inte överstiga ca 85 % av den årliga beräknade grundvattenbildningen. Denna bedömning har sin grund i den osäkerhet och de svårigheter som samtliga utredningar vad gäller grundvatten och geologiska förhållanden är förknippade med både när det gäller vilka områden som bildar grundvatten och den mängd av nederbörden som verkligen bildar grundvatten.

Med denna utgångspunkt bedömer mark- och miljödomstolen att den mängd vatten som med föreliggande utredning som grund kan ge underlag för tillstånd begränsas till $(1,1 \text{ km}^2 * 120 \text{ mm} * 0,85) = 112\,200 \text{ m}^3$ per år.

Av utredningen i målet framgår att den aktuella grundvattenresursen redan är överutnyttjad (122 000 m³ är in-tecknade med redan tillståndsgivna uttag och hushållsuttag) utan något uttag ur den sökta brunnen Nr 404 B. Till detta kommer den höga uppmätta halten av klorid i uttagsvattnet ur brunn Nr 404 B om 200 mg/l, vilket starkt indikerar att salt vatten från den närliggande havsviken i söder redan har tillförts grundvattenakvifären. Som en jämförelse hänvisas till Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten som anger gränsen 100 mg/l som gräns för dricksvatten *tjänligt med anmärkning*. Sökanden har inte heller visat att halten klorid i brunnen Nr: 404 B har en sjunkande trend varför ett fortsatt uttag riskerar att ytterligare tillföra akvifären salt vatten.

Mot denna bakgrund anser mark- och miljödomstolen att, om denna grundvattenakvifär utnyttjas ytterligare, ökar risken för att stora mängder salt havsvatten tränger in till kritberggrunden och i sin tur riskerar att göra större områden oanvändbara som dricksvattenresurs. Detta förhållande utgör ett allvarligt hot om en försämring av grundvattenkvaliteten i området, strider mot Sveriges miljömål om ”Grundvatten av god kvalitet” och mot miljöbalkens målsättning om en hållbar utveckling som den beskrivs i 1 kap. 1 § MB.

Sammanfattningsvis anser mark- och miljödomstolen att det i det här aktuella fallet är fråga om att ytterligare utnyttja en grundvattenakvifär som redan med tillståndsgivna uttag och hushållsuttag är överutnyttjad, som är förorenad med bl.a. mycket höga kloridhalter och där ytterligare uttag skulle förvärra en redan oacceptabel situation.

Den utredning som sökanden har redovisat kan inte ligga till grund för ett tillstånd enligt miljöbalken och sökanden har sålunda inte förmått visa att uttag kan ske utan nu påtalade risker, som dessutom är av så väsentlig art och omfattning att verksamheten befaras föranleda skada eller olägenheter av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön, jfr. 2 kap. 9 § miljöbalken. Ansökan ska därför avslås i sin helhet.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att ändra den tidigare beslutade avgiften för målets prövning.

Mark- och miljödomstolen erinrar om sökandens skyldighet enligt 25 kap. 8 § miljöbalken att därutöver betala vissa angivna kostnader för målets behandling vid mark- och miljödomstolen.

Rättegångskostnader

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader för inläsning i målen för Lörby- respektive Mjällbyområdet med 24 timmar och tid för närvaro vid huvudförhandlingarna den 31 maj – 1 juni 2010, den 13 -16 december 2010 samt den 24 – 25 januari 2012 med 56 timmar eller sammanlagt 80 tim. á 800 kr = 64 000 kr.

Sökanden har för målen vitsordat ett belopp om 32 000 kronor som skäligt och anført att det utförts dubbelarbeten samt att arbetet med att läsa in och redovisa föroreningsituationen avseende Titan-X inte ska kostnadsmissigt belasta sökanden.

Mark- och miljödomstolen kan inte finna annat än att det arbete som länsstyrelsen har lagt ner på målen har varit skäligt och att det inte finns anledning att pruta på dess kostnadsyrkande.

Eftersom domstolen redan har dömt ut 30 000 kronor av den yrkade ersättningen för 18 av de 41 mål som då prövades samtidigt så återstår det ett belopp om 34 000 kronor (64 000-30 000) för domstolen att ta ställning till, varav sökanden bör betala (1/23 x 34 000=) 1 478 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 425)
Överklagande senast den 15 augusti 2014.

Anders Bengtsson

Bertil Norén

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Anders Bengtsson, ordförande, tekniska rådet Bertil Norén samt de särskilda ledamöterna Sören Stenqvist och Stig Svenmar.